

BESLUT

2022-01-30 Dnr: 22/03271

SAKEN

Rapport, SVT1, 2022-10-15, kl. 18.00 och kl. 19.30, inslag om klimatpolitik; fråga om opartiskhet och saklighet

BESLUT

Inslaget frias. Det strider inte mot kraven på opartiskhet och saklighet.

INSLAGET

Inslaget sändes vid två tillfällen under kvällen den 15 oktober 2022. I det så kallade löpet sades att Sverige enligt Naturvårdsverket skulle missa klimatmålen med högerblockets nya politik, men att slutsatsen ifrågasattes av den nya majoriteten. Samtidigt visades en rubrik med texten ”Politik. Klimatmålen ifrågasätts”.

I påannonseringen till inslaget visades rubriken ”Klimatpolitik. Naturvårdsverket ifrågasätts” och nyhetsuppläsaren sa följande.

Sverige kommer troligen missa sina egna klimatmål. Det menar Naturvårdsverket kan bli konsekvensen av de förslag som den nya högermajoriteten presenterade igår. Och den nya majoriteten i riksdagen ifrågasätter Naturvårdsverkets uträkningar.

Inslaget inleddes med att en reporter redogjorde för att många partier under valrörelsen kommit med löften om att minska kostnaden för fordonsdrivmedel. Vidare sades att de fyra partier som utgjorde det nya regeringsunderlaget hade enats om att göra stora minskningar i reduktionsplikten.

Därefter intervjuades en analyschef från Naturvårdsverket som bland annat sa att reduktionsplikten står för en stor del av utsläppsminskningarna inom den svenska transportsektorn och att de föreslagna förändringarna, enligt myndighetens beräkningar, skulle innebära en ökning av Sveriges totala utsläpp med cirka tio procent. Reportern sa även att Energimyndigheten använder samma siffror men att dessa uträkningar inte accepteras självklart av alla i den nya riksdagsmajoriteten. Därefter intervjuades en ledamot för Sverigedemokraterna i näringsutskottet och följande sades.

(Ledamot) – Är du säker på det? [...] (Reportern) – Det är vad Naturvårdsverket säger.
 (Ledamot) – Det är vad de säger. Jag tycker det är tveksamt om man tittar på vad som faktiskt ingår [...] Så att det där, det låter faktiskt [...] (Reportern) – Men du ifrågasätter lite Naturvårdsverkets sätt att räkna där? (Ledamot) – Ja, det gör jag faktiskt.

I inslaget hördes därefter uttalanden av ledarna från ett par av oppositionspartierna och representanter från ett par stora drivmedelsproducenter som bland annat kritiserade förslaget om sänkt reduktionsplikt för att leda till missade klimatmål och förlorade arbetstillfällen och för att försvåra investeringar inom biodrivmedel.

Avslutningsvis intervjuades analyschefen på Naturvårdsverket igen som bland annat sa att om de föreslagna sänkningarna av reduktionsplikten genomförs och om ingen ytterligare styrning kommer på plats så kommer Sverige inte nå sina klimatpolitiska mål till år 2030. Reportern sa sedan följande.

Och uppenbart är att för flera politiker i den nya majoriteten är det inte så avgörande om just trafiken når sina klimatmål till 2030.

Därefter hördes återigen ledamoten från Sverigedemokraterna som sa följande.

Alltså det finns så många andra områden så det här måste man se som en helhet. Om en sektor inte lyckas finns det andra sektorer. Man måste se det här som en helhet.

ANMÄLNINGAR

En anmälare anser i huvudsak att inslaget var vilseledande eftersom det bidrog till ett ifrågasättande av Naturvårdsverket. Bland annat genom rubriksättningen ”Naturvårdsverket ifrågasätts” som anmälaren anser saknade skälig grund då man i inslaget enbart redovisade en röst från en enskild politiker som stod för denna hållning. Anmälaren anser vidare att bristen på kritiska följdfrågor eller annan förklaring till varför beräkningarna rimligen kan eller behöver ifrågasättas medför att inslaget var vilseledande och likställde fakta med politiska åsikter.

En annan anmälare anser att det bör vara omöjligt att påstå att en regering som ännu inte tillträtt inte kommer att nå upp till klimatmålen. Anmälaren anser att inslaget var miljöpartistisk propaganda i strid med kravet på opartiskhet.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

Sveriges Television AB (SVT) anser att inslaget överensstämmer med kraven på opartiskhet och saklighet och anför sammanfattningsvis följande.

Det anmälda inslaget utgick ifrån Sveriges av riksdagen beslutade klimatmål, som bland annat konstaterar att transportsektorns utsläpp ska minska med minst 70 procent fram till år 2030. Att kritiskt granska hur väl Sveriges regering lever upp till riksdagsbeslut är ett journalistiskt grunduppdrag och inte ett ideologiskt ställningstagande från redaktionens sida.

I inslaget gjordes det tydligt att den ursprungliga bedömningen om att regeringen med sin föreslagna politik kan missa klimatmålen kom från den statliga expertmyndigheten för miljöfrågor, Naturvårdsverket. Den person som intervjuades om detta är chef på den avdelning som är huvudansvarig för dessa bedömningar.

Den ena anmälaren anser att inslaget på ett osakligt vis bidrog till ifrågasättandet av Naturvårdsverkets uträkningar, bland annat genom bruket av rubrikskylden ”Naturvårdsverket ifrågasätts”. Redaktionen bedömde att det var av relevant nyhetsvärde att rapportera om att folkvalda politiker som stod bakom förslag i den tillträdande regeringens politik öppet ifrågasatte sin egen expertmyndighets uträkningar och bedömningar. Redan i påannonsern presenterades tydligt att ifrågasättandet av Naturvårdsverkets uträkningar kom från politiskt håll och inte från redaktionen själv.

SVT anför vidare att det framgick av inslaget att den intervjuade var just en politiker, en ledamot i riksdagen och i näringsutskottet, och att hennes synpunkter därmed inte framställdes som fakta utan som åsikter från henne själv och det parti och den politik hon representerar. Hon var en extern medverkande, på vilka kraven på opartiskhet och saklighet enligt praxis är lägre ställda.

Vid ett par tillfällen i inslaget framgick att det fanns flera företrädare ur regeringsunderlaget (i inslaget även benämnt som den nya riksdagsmajoriteten) som ifrågasatte Naturvårdsverkets uträkningar. I inslaget fick SD-ledamoten representera dessa samlade röster och framföra ifrågasättandet. Inom nyhetsbevakning av politik är det ett vedertaget grepp att enskilda politiska företrädare på detta sätt intervjuas som representant för en större grupp.

Anmälaren efterlyser fler följdfrågor. Redaktionen menar att det självklart fanns en mängd frågor man hade kunnat ställa till denna politiker, eller till andra, men att allt sådant inte kan förväntas rymmas i varje kort nyhetsinslag. SVT menar att det viktigaste i politikerns budskap framgick.

Den andra anmälaren anser att det utifrån dessa bedömningar är orimligt att i förtid dra några raka slutsatser om att regeringen faktiskt inte når upp till klimatmål satta till 2030. Denna slutsats gjordes inte i inslaget. I påannonsern konstaterades att Sverige ”troligen” kommer att missa sina egna klimatmål och att det enligt Naturvårdsverket ”kan bli konsekvenserna” av förslagen i Tidöavtalet. Analyschefen på Naturvårdsverket använde i intervjun villkorssatser för att markera att detta är just ett möjligt resultat.

Eftersom Naturvårdsverkets bedömning ändå utgjorde en indirekt kritik av regeringsunderlagets föreslagna politik gavs i inslaget också plats åt en representant från de partier som ansvarar för regeringspolitiken och budgeten att kommentera

Naturvårdsverkets bedömning. Representanten fick utrymme att kritisera såväl klimatmålen utformning efter samhällssektorer samt Naturvårdsverkets sätt att beräkna utsläppsmängder.

SVT anför att inslaget på ett korrekt och sakligt sätt redogjorde för den bedömning som expertmyndigheten Naturvårdsverket gjorde. Samtidigt fick såväl ansvariga för den föreslagna politiken som oppositionen komma till tals.

AKTUELL BESTÄMMELSE

SVT ska utöva sändningsrätten opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (13 § i sändningstillståndet).

Kraven på opartiskhet och saklighet tillämpas enligt granskningsnämndens praxis i princip fullt ut på programledare, reportrar och andra som genom sin ställning i ett program kan uppfattas som företrädare för programföretaget. Med hänsyn till den vidsträckt yttrandefriheten kan kraven ställas lägre i fråga om intervjuade, debattdeltagare och andra så kallade tillfälliga medverkande.

Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden konstaterar att inslaget handlade om att Naturvårdsverket gjort bedömningen att den tillträdande regeringens föreslagna klimatpolitik kan resultera i att Sverige inte når uppsatta klimatmål och att Naturvårdsverkets uträkningar ifrågasattes från politiskt håll. Enligt nämndens mening kunde löpet och påannonseringen till inslaget ge uppfattningen att hela det nya regeringsunderlaget ifrågasatte Naturvårdsverkets uträkningar. I inslaget medverkade endast en sverigedemokrat och SVT har i sitt yttrande inte heller påvisat hur utbrett ifrågasättandet var inom den tillträdande regeringen. Mot bakgrund av att den medverkande sverigedemokraten får anses företräda Sverigedemokraternas åsikt i frågan, som är det största partiet i regeringsunderlaget, anser nämnden att varken löpet eller påannonseringen blev så missvisande att inslaget strider mot kravet på saklighet. Vad anmälarna i övrigt anför medför inte heller att inslaget strider mot kraven på opartiskhet och saklighet.

Detta beslut har fattats av Dag Mattsson, Ulrika Hansson, Clas Barkman, Erik Fichtelius, Sofia Olsson Olsén och Linnéa Jonjons efter föredragning av Miriam Briland.

För granskningsnämnden

Dag Mattsson

UNDERSKRIFTSSIDA

Detta dokument har undertecknats med elektroniska underskrifter:

NAMN:	Dag Edvin Bror Mattsson
DATUM & TID:	2023-01-30 08:17:29 +01:00
IDENTIFIKATIONSTYP:	Svensk e-legitimation
IDENTIFIKATIONS-ID:	_0900c2b5a2a237d50ea739644d622142c6

Certifierad av Comfact Signature
Accepterad av alla undertecknare
2023-01-30 08:17:37 +01:00
Ref: 63130SE
www.comfact.se

[Validera dokumentet](#) | [Användarvillkor](#)